

Sytuacja budżetowa państwa

w oświetleniu wicemin. Grodyńskiego

Na konferencji informacyjnej w min. skarbu podsekretarz stanu p. Grodyński wygłosił referat na temat bieżącej sytuacji budżetowej.

Mówca podkreślił, że budżet na r. 1936/37 zamknął się po stronie wydatków i dochodów kwotą 2.221 milj. zł., a więc zamknięcia się równowagą budżetową. Równowagę tę uzyskano na skutek przystosowania wydatków administracyjnych do zmniejszonej siły płatniczej państwa, tudzież przez wyzyskanie reform w zakresie dochodów podatkowych. Wreszcie zastosowano znaną konstrukcję nadwyżkowej wpłaty kolei i poczty, wzamian za przeżycie wydatków inwestycyjnych tych przedsiębiorstw na drogę kredytową.

Przejdzie od deficytów w setki milionów złotych, do gospodarki bezdeficytowej, już jest, jeżeli uwzględnimy nawet przyrost nowych dochodów z podatku specjalnego od wynagrodzeń, wypłaconych z funduszy publicznych i podwyżki podatku dochodowego — zadaniem trudnym. Powyższe trudności potęgował jeszcze fakt niewątpliwie tendencji wzrostowej wydatków państwowych. Ponadto w dniu rozpoczęcia nowego okresu budżetowego skarb państwa nie dysponował już prawie żadnymi środkami, mogącymi zasilić zapasy kasowe. Emisja bilonu osiągnęła swą teoretyczną granicę jeszcze w czerwcu 1935 r., również górna granica emisji biletów skarbowych została wyczerpana w maju ub. r.

W tych warunkach wyniki pierwszych 5 miesięcy roku budżetowego 1936/37, wyrażające się per saldo drobnym niedoborem 1.185 tys. zł. (w tem nadwyżki budżetowe w kwietniu, czerwcu i lipcu, a niedobory tylko w 2 miesiącach: maju i sierpniu), jest efektem świadczącym dobitnie o tym, że niezłomna wola rządu walki z deficytem budżetowym w r. 1936/37 została w czyn zamieniona — i że budżet okazał się realny.

Realność budżetu to realność preliminarza dochodów. W 5-miesięcznym okresie kwiecień — sierpień 1936 ogólna suma dochodów stanowi 40,1 proc. budżetu, a więc niemal pokrywa się z teoretyczną granicą równomiernego wykonywania budżetu, t. j. 41,67 proc. Natomiast budżet wydatków wykonano w omawianym okresie 5-miesięcznym w 40,12 proc. pierwotnego budżetu, czyli że kompresja wyniosła 1,5 proc. wydatków preliminarzowych, oczywiście nierównomiernie we wszystkich częściach.

W porównaniu z okresem kwiecień — sierpień r. 1935 ogólna suma dochodów w bieżącym roku budżetowym wzrosła o 83,1 milj. t. j. o 10,6 proc., natomiast wydatki spadły o 5,6 proc. przy czym nie licząc obsługi długów, którą nie skutecznie w całości w właściwych terminach płatności, są mniejsze o 4 proc. Rezultaty te osiągnięto dzięki stosowaniu systemu budżetowania miesięcznego, tudzież przez stworzenie ścisłego kontaktu we wszystkich ministerstwach za pomocą t. zw. delegatów ministerstw, odpowiedzialnych za wykonanie budżetu. Tą drogą zmniejszono szereg wydatków zbędnych w administracji państwowej. Pracujemy nadal — mówił wicemin. Grodyński — nad dalszym pogłębieniem oszczędności, przede wszystkim w kierunku rozciągnięcia kontroli min. skarbu i delegatów budżetowych nad gospodarką pieniężną władz I i II instancji.

Kwota 34 milj. o którą zmniejszyły się wydatki w roku bieżącym, nie jest jeszcze definitywnym sukcesem. Droga wiedząca do całkowitego wyeliminowania zbędnych wydatków i do stworzenia rezerw budżetowych jest długa i trudna. Na tle wyników 5 miesięcy bieżącego roku budżetowego możemy jednak stwierdzić, że rząd przestrzega ściśle ustawy skarbowej i nie dopuszcza do wydatków poza budżetowych. Kredyty dodatkowe są uzyskiwane wyłącznie drogą przepisaną w art. 59 ustawy konstytucyjnej.

Budżet nie drenuje dziś rynku pieniężnego i nie korzysta z żadnego środka inflacyjnego. Kwota Polskiego została w całości użyta

75 mil. uzyskana z akcji Banku na spłatę dawnego zadłużenia. Reszta zadłużenia nieorganizowanego stale się zmniejsza, przy czym położono kres nowemu zadłużaniu się. Stała poprawa koniunkturalna stwarza powoli podkład dla równowagi oszczędnych wydatków i dochodów, wzrastających drogą naturalnego ich rozwoju. Praca jednak nad ugrontowaniem równowagi budżetowej nie jest skończona. Warunkiem jej jest jeszcze konieczność trwałej deflacji budżetowej, z tej drogi min. skarbu nie zamierza zejść i w przyszłości.

Walka z deficytem nie jest jeszcze całkowicie rozegrana. Rząd nie ułaskiwa jednak trud tej walki, lecz walkę tę podjął i poprowadził z wynikiem dość pomyślnym. Rząd zachęca do podobnej akcji w zakresie własnych budżetów nie tylko wszelkie instytucje publiczne, lecz również i całe gospodarstwo prywatne. „Oglądać każdy grosz kilka razy zanim go się wyda”. Ta dewiza — zakończył wicemin. Grodyński — musi stać się naszym hasłem i musi obowiązywać, mimo niewątpliwie poprawy koniunktury gospodarczej.

Prace gospodarcze rządu

Konferencja informacyjna w min. skarbu

We wtorek dn. 15 b. m. rozpoczęła się w min. skarbu konferencja informacyjna, zwołana przez wicepremiera Kwiatkowskiego, w celu poinformowania przedstawicieli życia gospodarczego o dotychczasowych rezultatach prac gospodarczych rządu i przedyskutowania aktualnych zagadnień.

Na konferencję przybyli pp.: minister rolnictwa Poniatowski, minister opieki społ. Kosiński, minister komunikacji Urych, minister przem. i handlu Koman, z powodu nieobecności w Warszawie weźmie udział w obradach w dn. 16 b. m. Na konferencję przybyli również prezes Banku Polskiego Byrka, podsekretarz stanu pp.: Lechnicki, Grodyński, gen. Litwinowicz, Korsak, Sokolowski, Rose, Piasecki, prezes banków państwowych oraz wyżsi urzędnicy ministerstw gospodarczych.

Życie gospodarcze reprezentowane było przez czterdziestą parę osób, przeważnie z pośród działaczy, którzy w ostatnich czasach wyrażali chęć

zwać, mimo niewątpliwie poprawy koniunktury gospodarczej.

Reformy podatkowe

Dyrektor dep. podatków w min. skarbu Lubowicki w referacie swoim zapowiedział, że min. skarbu zamierza w najbliższej przyszłości zakończyć akcję technicznego upraszczania podatków bezpośrednich, przez objęcie jedną kwotą podatku gruntowego i podatków samorządowych, przy jednoczesnym przekształceniu tych ostatnich na udział. Następnie zapowiedział dyr. Lubowicki wprowadzenie na drodze ustawowej obowiązku podatkowego w stosunku do wszelkiej niemonopolizowanej działalności gospodarczej władz oraz instytucji państwowych i innych publicznych. Również licząc się z potrzebami inwestycyjnymi gospodarstwa narodowego i wzrostem możliwości finansowych do ich zaspokojenia własnymi siłami życia gospodarczego, opracowywane są obecnie ulgi fiskalne dla inwestycji w szeregu gałęzi przemysłu i dla niektórych zakładów rolniczych.

Informowania się o pracach rządu i przedyskutowania zagadnień aktualnych. Konferencję, obradującą w wielkiej sali Min. Skarbu, zagał wicepremier Kwiatkowski (przemówienie podał śmy wczoraj).

Pierwszy dzień poświęcony był wysłuchaniu referatów informacyjnych. W godzinach przedpołudniowych referat o bieżącej sytuacji budżetowej wygłosił podsekretarz stanu w min. skarbu Grodyński, referat o sprawach podatkowych dyr. dep. Lubowicki i referat o sytuacji w przemyśle i handlu dyr. dep. Peche. — W godzinach popołudniowych uczestnicy konferencji wysłuchali referatów: wicedyr. dep. obrotu pieniężnego Mińkowskiego o sytuacji rynku pieniężnego, dyr. dep. Bobrowskiego o sytuacji w rolnictwie i dyr. gabinetu min. skarbu Martina o polityce inwestycyjnej.

W środę dn. 16 b. m. przewidziana jest dyskusja nad wygłoszonymi referatami.

Podział Niemców na dwa wyznania

Najboleśniejszą raną

BERLIN, 16.9. W październiku odczytany być ma z ambon wszystkich kościołów katolickich w Niemczech dalszy list pasterski, wydany przez konferencję episkopatu niemieckiego w Fuldie, omawiający obszernie zagadnienia szkół wyznaniowych w wychowaniu młodzieży.

List pasterski, który nie został dotychczas opublikowany w prasie, zwraca się stanowczo przeciwko wrogom szkół wyznaniowych i uzasadnia żądanie kół katolickich co do ich utrzymania oraz powołuje się na encyklikę papieską z dn. 31 grudnia 1929 r. o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży oraz na prawo kanoniczne kościoła katolickiego.

Powołując się na konkordat, za warty między Watykanem a Rzeszą w roku 1933, episkopat niemiecki stwierdza, że żądania katolików co do utrzymania szkół wyznaniowych są oparte na prawie.

Do Włoch popłynie polski węgiel

RZYM, 15.9. Komentując podjęcie układów handlowych pomiędzy Polską i Włochami „Messaggero” pisze, że wszystkie umowy podpisane w okresie posankcyjnym są krótkoterminowe i będą bądź przedłużone, bądź też zastąpione układami trwałymi, gdy okaże się to konieczne. Układy z Polską posiadają taki właśnie charakter. Ponadto zapewniają one Włochom dostawę poważnych ilości węgla polskiego, zgodnie z zatwierdzonym przez Mussoliniego planem zaopatrzenia Włoch w węgiel.

7 bobrów w rzeczce Czernicy

WILNO, 15.9. Na pogranicznej rzeczce Czernicy w pow. dziśnieńskim znaleziono przed kilkoma laty parę bobrów. Dzięki opiece oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego w Głębokiem liczba zwierząt powiększyła się do 7 sztuk.

Niech żyje wojsko!

W całym kraju witano wracające z ćwiczeń oddziały

STOLICA WIELKOPOLSKA POZNAN, 15.9. Stolica Wielkopolski witała niezwykle entuzjastycznie powracające z ćwiczeń oddziały wojskowe, stacjonowane w Poznaniu. Na ulice przybrane flagami wyległy wielotysięczne tłumy mieszkańców którzy witając wojska, obrzucali je kwiatami, wznosząc okrzyki na cześć armii. Po godz. 16 wkroczyły oddziały wojskowe na plac Wolności, odświętnie w tym dniu przybrany. Po odebraniu raportu przez gen. Władę, powitał dowódcę, oficerów i żołnierzy w imieniu miasta i jego obywateli wiceprezydent miasta inż. Ruge. Następnie gen. Wład odebrał defiladę przed pomnikiem wdzięczności. W czasie defilady nad miastem krążyły samoloty.

STOLICA POMORZA TORUŃ, 15.9. Stolica Pomorza witała bardzo serdecznie oddziały garnizonu toruńskiego, wracającego do koszar po odbyciu ćwiczeń. Na placu Teatralnym zgromadziły się niezliczone tłumy publiczności. Pierwsze oddziały powitał komendant garnizonu gen. Maksymowicz Raczyński. Następnie prezydent miasta Raszeja wygłosił serdeczne przemówienie, dając wyraz głębokiemu uczuciu, jakie żywi społeczeństwo pomorskie dla armii.

ŁÓDŹ, 15.9. W godzinach popołudniowych Łódź witała oddziały wojskowe powracające z ćwiczeń. U granic miasta wybudowano bramę tryumfalną, przy której powitał powracające oddziały wojska prezydent miasta Godlewski. Wzdłuż ulic, którymi przeciągało wojsko, ustawili się szeregi działów szkolnej. Chodniki wypełnił tłum mieszkańców witających entuzjastycznie oddziały. Defiladę przyjął dowódca O. K. 4 gen. Langner.

PIOTRKÓW PIOTRKÓW, 15.9. Cały Piotrków witał uroczystie wracające do miasta miejscowy pułk pie-

choty. Przemówienia powitalne wygłosili wicestarosta Tarnawski oraz w imieniu duchowieństwa ks. Jeliński.

CZĘSTOCHOWA

CZĘSTOCHOWA, 15.9. Uroczystości powitano powracające z ćwiczeń oddziały miejscowego garnizonu. Przy wejściu do miasta wzniesiono bramę tryumfalną, przy której oddziały powitane były przez specjalnie utworzony komitet obywatelski. Wygłoszono liczne przemówienia. Dowódca dywizji częstochowskiej gen. Gąsiorowski podziękował w imieniu wojska za serdeczne powitanie, po czym oddziały przedelfowały przed gen. Gąsiorowskim, w którego otoczeniu znajdował się biskup Kubina. Podniosłem moment uroczystości była chwila, gdy do przeciągających koło murów kościoła Jasnogórskiego oddziałów wojskowych z przedawiałonego szczytu przemówił ojciec Justyn Marczewski, przypominając tradycje dawnego rycerstwa polskiego, którego godnym spadkobiercą stała się dziś armia odrodzonej Polski. O. Marczewski udzielił następnie oddziałom wojska błogosławieństwa.

STOLICA ŚLĄSKA

KATOWICE, 15.9. Społeczeństwo katowickie witało uroczystie powracające z ćwiczeń oddziały miejscowego garnizonu.

Przy wejściu do miasta przy wzniesionej bramie tryumfalnej powracające oddziały powitali: dowódca dywizji śląskiej pułk. Sadowski, dowódca jednego z katowickich pułków piechoty pułk. Duch i prezydent miasta dr. Kocur. Defilada odbierana była w obecności wojewody Grażyńskiego i marszałka sejmu śląskiego dr. Grzesika.

SIEDLCE

SIEDLCE, 15.9. Mieszkańcy Siedlec gorąco witali i przyjmowali powracające z parotygodniowych ćwiczeń oddziały wojskowe. Przy bramie tryumfalnej, przybranej zielenią, witał dowódcę gen. Orlik-Ruckemana i jego sztab komitet obywatelski ze starostą Gulińskim i prezydentem miasta Łaguną na czele. Defiladę przyjął gen. Ruckeman.

ULANI MIELI SZCZĘŚCIE

WILNO, 15.9. Prezydent miasta Wilna wydał odezwę z gorącym apelem, aby ludność wzięła udział w powitaniu powracających oddziałów z manewrów. W odezwie jednak nie była podana godzina przybycia oddziałów. Poszczególne oddziały powracaly w różnych godzinach, przeważnie b. wczesnych, tak że witali je tylko przypadkowi przechodnie. Popołudniowo powrócił do Wilna 4-ty pułk ulanów, który też powitany został uroczystie i bardzo serdecznie.

Literat Marczyński oskarżony o zniesławienie firmy wydawniczej „Renaissance”

Sensację w kręgach literackich wywołał rzadki proces o zniesławienie w zeznaniu złożonym przed sądem.

Głośna była w swoim czasie sprawa wytoczona przez organizację księgarskie prelegentowi w Radio, Skierskiemu, z powodu zwrotu użytego przezeń pod adresem księgarń w czasie wygłoszonego odczytu. Na rozprawę w oddziale VI Sądu Grodzkiego, był powołany w charakterze świadka pisarz Antoni Marczyński, który

w swym zeznaniu skrytykował nie które wydawnictwa, wymieniając m. in. wydawnictwo „Renaissance”.

Zeznania zostały zaprotokółowane i na ich podstawie wydawnictwo „Renaissance” wytacza obecnie nowy proces o zniesławienie pisarzowi Marczyńskiemu. Tym razem w charakterze świadków powołani będą członkowie Akademii Literatury. Proces znajdzie się wkrótce na wokandzie oddziału 14 Sądu Grodzkiego.

„Dar Pomorza” wyruszył w podróż ćwiczebną

GDYNIA, 15.9. Dnia 15 b. m. opuścił Gdynię statek szkolny „Dar Pomorza”, zabierając na swym pokładzie 63 uczniów Państwowej Szkoły Morskiej. Bezpośrednio przed odjazdem na pokładzie statku odprawione zostało nabożeństwo przez ks. kan. Partykę, który wygłosił następnie podniosłe kazanie, życząc załozce statku pomyślnych rezultatów w nauce i udzielając im błogosławieństwa. Skolei przemówił min.

Roman. Statek uda się najpierw do Santa Cruz na Teneryfie, a następnie do Colon (Panama). Po przejeździe przez kanał panamski, „Dar Pomorza” odpłynie na wyspy Galapagos, po czym uda się do Papetee na Tahiti i dalej do Buenos Aires, opływając przylądek Cap Horn. Z Buenos Aires statek wyruszy w drogę powrotną do Gdyni, gdzie spodziewany jest dnia 15 maja 1937 r.

Warszawska giełda pieniężna

w dniu 16 września

Dewizy: Holandia 360.60; Berlin 212.78, k. 211.94; Bruksela 89.05; Gdansk 100.20, k. 99.80; Kopenhaga 120.10; Helsingfors 11.88, k. 11.82; Londyn 26.90; Nowy Jork 5.31 i 1/8; Nowy Jork (kabel) 5.31.25; Oslo 1.35.43, k. 1.34.77; Paryż 34.97; Praga 21.95; Sztokholm 138.70; Zurych 173.10; Wiedeń 99.20, k. 98.80; Montreal 5.31.5, k. 5.29; Mediolan 34.20, k. 34.10; Marka niemiecka srebrna 1.149.00, k. 1.144.00.

Papiery procentowe: 7 proc. stabil. 57.00 (500 dol.), 58.00 (w pr.); 3 proc. pozm. prem. inwest. II em. 63.00; 3 proc. pozm. prem. inwest. serowa II em. 78.00; 4 proc. państw. pozm. prem. 46.50; 6 proc. konwersyjna 51.00 (odcinki drobne); 50.50; 6 proc. pozm. 66.00 — 66.50 (w proc.); 8 proc. L. Z. Kom. B. G. K. 8 proc. oblig. Kom. B. G. K. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Kom. B. G. K. i 7 proc. oblig. Kom. B. G. K. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku Rol. 94.00, 7 proc. L. Z. Banku Rol. 83.25; 5.5 proc. L. Z. Kom. B. G. K. i 5.5 proc. oblig. Kom. B. G. K. 81.00; 4 proc. L. Z. Pozn. ziemstwa kred. 38.00; 4.5 proc. L. Z. Pozn. ziemstwa kred. 41.00; 4.5 proc. L. Z. 42.75; 5 proc. L. Z. Warsz. 55.25; 5.50; 5 proc. L. Z. Warsz. (1931) 54.25 — 54.00 — 54.25 (drobne) 54.50; 5 proc. L. Z. Lublina 42.25; 6 proc. oblig. m. Warsz. 6 em. 55.50.

Akcie: B. Polski 102.00; Warsz. Tow. Fabr. Cukru 27.00; Lipol 13.25; Warchołowie 35.00.

Tendencja dla dewiz słabsza, dla pożyczek państwowych przeważnie mocniejsza, dla listów zastawnych i jedynolita, dla akcji nieco słabsza. W obrotach prywatnych 4 proc. pozm. konsolidacyjna (odcinki drobne) 46.50 — 46.25 (odcinki grubsze) 46.75 — 47.25. Pożyczki dolarowe w obrotach przy-

watnych: 8 proc. pozm. z r. 1925 (Dillonowskiej) 67.25 — 66.50 — 66.75; 7 proc. pozm. śląska 57.50 — 56.75; 7 proc. pozm. m. Warsz. (Magistrat) 57.5 — 56.75.

GIELDA ZBOŻOWA Na dzisiejszym zebraniu giełdy zbożowo-towarowej w Warszawie ogólny obrót wyniósł 4.503 tony, w tym żyta 1.401 ton. Notowano za 100 kg. paryet wagon W-wa w hanalu hurtowym, ładunkach wagonowych za gotówkę: Pszenica jednolita 22.50 — 23, zbierana 22 — 22.50, żyto I-szy st. 14.50 — 14.75, żyto I-A st. 14.75 — 15, II-gi st. 14.25 — 14.50, owies I-szy st. 14.75 — 15.25, I-A st. 15.25 — 15.50, II st. 14.25 — 14.75, jęczmień browarny 20.50 — 21.50, gat. II-gi 17.75 — 18, gat. III-ci 17.25 — 17.50, gat. IV 17 — 17.25, groch polny 18 — 19, Victoria 25 — 28, lubin niebieski 9 — 9.50, żyłty 12.25 — 12.75, rzepak zimowy 39 — 40, rzepak zimowy 37.50 — 38.50, siemię lniane 32.50 — 33.50, konopina biała surowa 85 — 105, bez kaniarki 115 — 125, mak niebieski 65 — 68, mąka pszenina wyścigowa 3 — 40, gat. I-A 36 — 38, I-B 35 — 36, I-C 34 — 35, I-D 33 — 34, II-A 32 — 33, II-B 30 — 32, II-D 27 — 28, II-E 26 — 27, II-G 25 — 26, pastewna 17 — 18, żytnia „wyścigowa” 23.50 — 24.50, gat. I-szy do 50 proc. 23.50 — 24.50, gat. I-szy do 65 proc. 22.50 — 23.50, gat. II-gi i razowa 18 — 18.50, posiednia 13 — 13.50, otręby pszenne grube 12 — 12.50, średnie i małe 10.75 — 11.25, żytnie 9.25 — 9.75, makuchy lniane 10.75 — 12.75, rzepakowe 14 — 14.50.

108 m.l.onów rubli wysłano z Moskwy do Hiszpanii

MOSKWA, 15.9. Robotnicze fabryki tkackich m. Dzierżyńskiego zamieściły w gazecie „Trud” list otwarty, wzywający wszystkie robotnice sowieckie do okazania pomocy materialnej narodowi hiszpańskiemu, walczącemu z faszyzmem.

Zaznaczyć należy, iż w ub. miesiącu była przeprowadzana zbiórka wśród robotników na rzecz Hiszpanii. Każdy robotnik i pracownik powinien był oddać minimum połowę dziennego zarobku na ten cel. Ponieważ Związek sowiecki liczy około 27 milionów robotników i kilka milionów funkcjonariuszy, to licząc przeciętnie na każdego robotnika i funkcyj-

Profesor krakowski wygrał 100.000 zł.

„Głos Narodu” podaje, że obiegająca Pożyczki Inwestycyjnej, na którą w ostatnim ciągu nienawładza wygrana 100.000 zł., znajduje się w posiadaniu jednego z profesorów Uniw. Jagiellońskiego. Dziennik krakowski zastrzegając, że wiadomości nie sprawdzili,